

ته‌توان بـ نی وه‌نهوشه ده‌کات ... ده‌ق: ئیمان ئەلخه‌تابی

ده‌ق: ئیمان ئەلخه‌تابی **/ مه‌غریب
وه‌رگـ ئان: ئەمین بـ تانی/ کوردستان...

نـ ستالژیا

-1-

ده‌چمه‌وه خزمه‌ت دره‌ختی مندا...یی
هه‌ست به رووشانی قه‌ده‌کانی ده‌که‌م
برینـ چکه‌ی چـ وچـ کانـی ده‌بینم،
ئای له رـح چه‌ند به سه‌بره
به‌رگه‌ی ئەو هه‌موو بایه ده‌گرـ؛
جـ لانه‌ی مندا...یمان
هه‌ردوو شانه‌کانتی خوـ ناوی کردوو هه‌ی دره‌خت
داره‌هه‌نجیر و زه‌یتوونیش له‌مه‌دا قوتاریان نه‌بوو.
به‌ر‌بارانی با و میوه‌کانمان کرد
ئازاری زه‌یزه‌فوونمان دا،
هیچمان له
حیکمه‌تی رووناکی و سـ به‌ر نه‌ده‌زانی،
ئـ مه‌ئه‌وسا
خه‌ریکی لـ کردنه‌وه‌ی مندا...تی خـ مان بووین؛
که‌چی کات له نـ و له‌پماندا سیس هه‌ـگه‌ـا و
ته‌مه‌نمان
له‌چـ و لـ چه‌کانی قه‌ده‌ر
ترسی لـ نیشته‌وه.

-2-

ده‌چمه‌وه خزمه‌ت رووباری مندا...یی،
خـ م به
یاده‌وه‌ریه دـرینه‌کان ته‌ و وه‌ ده‌که‌م و
رـحـ خـ م له شادومانی ئاودا هه‌ـده‌کـ شم،
ئای له ده‌نگی ئاو.. ئای له سه‌مای ئاو
ئای له جوانیی ئاو
هـشتا دـم بـ مه‌رگ ده‌چـ به ته‌ـیی و

حەزم لە جیواربوونە
 لە ئامـۆزی پـۆ میهری ئاو،
 سووتان؟ تینوـتی؟
 وشکەهـگەـانی رـح یان گەرمەـسـری دـ؟
 بەرەو لـوارم دەبا
 پـۆی دەـم: من وشک بووم
 لەسەر رـگای خـت
 بـمگەیه نه لای ئاو.

-3-

دەچمەوه خزمەت هەیفی منداـیی
 بـ ژماردنی
 خـهـکانی جوانیی سەر گـنای ئاسمان،
 لە دوای هەر چـیـکـکـ
 گورگی دارستان راومدهـنـ،
 بە ئاگا دـمەوه
 کاتـکـ ئهـسپی میرزاده دەمخاته خوارهوه و
 خـم لە ناو نوـندا دەبینمەوه،
 بـکرـوه ئهـی دەرگای ئاسمان
 بەر لهوهی فـری گوناو بـم؛
 خهونه پـچراوهکانی خـم
 به کاغەزی دیاری
 بـ فریشتەکان دەنـرم و
 پـیان دەـم: بـزار بووم
 بەرزم که نهوه تاوه کو بـم.

-4-

دەچمەوه خزمەت بای منداـیی،
 کـلاره هـهـدهـدهـم و
 کهشتیه بچووکه کانم دهخه مه نـو ئاو،
 مـشتی خـم توند
 له چه پکه لاسارهکانی رـشنایی وەردـنـم و
 گلهیی لهو ههـورانـه دهکـم
 رهنگی رـژه که میان هـهـبـزـکـاند،
 ده ساـژـبـهـنه وه ئهـی زامهکانی ئاسمان
 بـ ئهوهی
 خـم و بـیناییم سا ما بـینهوه،

هـشتا دهسته کا نم
بهردیان پـ ماوه بـ رووبار
ئهژنـ کانشم با بـ راکردن،
ئـستاش کراس و کهوا
بـ بووکهـ قامیشه کهم ده درووم و
خهون و خـزگه کا نم
ده خه مه نـو ده غیلهی
تلـقه هه ناره کا نی زستا نه وه.

له جه نگدا

زه وی
دره خته کا نی خـی ریز کرد و
جه نگیش
بـردوما نی دهستپـکرد.
له کـتا جه نگدا
کهس قوتاری نه بوو.
ئهوانه ی له خوـنی خـیا ندا نه خنکان
له ده ریادا به سهریان هات.
له جه نگدا
بکوژان له شـوهی دارودره خت
خـیان شارد بـوه و
نشتیمان میان مینـژ کرد بوو.
چـله که کان لهم زستا نه دا
په ناگه یان دهست نه کهوت
گشت دارستانه کان خوـنیان لـ ده چـا.
له بهر ههـهات ههـاتی جه نگ
ههر به رـگاوه
بوخچه ی خهونه کان و
کلیله کا نی نشتیمان له دهست کهوته خواره وه.
له جه نگدا
گشتمان له سهره دا ریز بووین و
وهـک ههر تیترواسکـک
لهو چـهوانیه رـژمان کرده وه.
پـلیسه کا نی سنوور
سهرگوزشته ی په نا بهرانیان نه خوـنده وه و
له راز و نیازی ئهوانیان نهـوانی،

ئەو ئاپ-رايە گشتى بەرد و چەون
 بى داخستنى رەوى رووبار بەكەك دىن.
 جەنگ نشتىمانكى سەوزى ھائى و
 توورەكەيەكى پى لە خەمەشى دا يە دەستمان.
 لە جەنگدا زانىمان
 دىوەكە لەگەماندا يە و
 لە نىو چىكەكەكاندا نەبوو.
 لە رىگادا بەرەو ئەو سەرزەمىنە
 گەئى بەرنەكەوتى،
 پىلىسى سنوور ئاگر بارانى كردىن.
 لە رىگادا بەرەو نشتىمانكى نو
 بە تەمەتى ئەو پەرچە تەقىنەوەين
 رىگايان نەداين بچىنە ژوورەو.
 چ لە جەنگ و چ لە ئاشتىدا
 ئەوانەى دزەيان كرد و
 خەيان گەياندە و تەبىيانى،
 لەو بىوايەدان
 كە لە دىوى دواوہى نشتىمان دەژىن.

كەوتەمە داوى گەردوونەو

بوللى نوتەك
 منىش وەك تە؛
 بوونەوەرەكان لەسەر دەنكە رىشنايىەك
 لەگەمانا نايىنەو و نايىنەو.
 ئەى دەريا
 منىش وەك تە
 لە ھەتە تەوژما
 شەپىل ناپاكىيە لەگەندا كردم.
 ئەى خەمبارى
 منىش وەك تە
 بى ناسىنى رەح
 ھەور دەكەمە پىوانە.
 ئەى شەو
 ھاوشەو تەم؛
 منىش وەك تە
 خەم دەسپەرمە خىو تە چەوانى.

ئەى پەپوولە
 منىش رەك وەك تە وام؛
 دوورايى پەينەوۋەكەم
 لە نەوان قەزاخە تا رووناكايە.
 ئەى پايز
 منىش وەك تە
 رەشەباكان دەورووژنەم و
 رەنگەكان دەشارمەو.
 منىش وەك تە
 ئەى داربەو
 حەزم لەوۋەيە بايا بەكەم
 بەلام شوۋنەم دەستناكەو.
 ئەى خەون
 منىش وەك تە
 سەرم دەخەمە
 سەر سەرىنەكى نەرموشل.
 ئەى درەخت
 منىش وەك تە سەوزم و
 ناتوانم رەكەم.
 ئەى شادومانى
 منىش وەك تە
 تاو پەدەكەنەم و
 تاو كەيش چاوم لەسەر رەگايە.
 ئەى مەل
 منىش وەك تە
 كەوتمە داوى گەردوونەو.

پەپوولە

ھەر قەزاخەيە و
 رادەستى قەزاخەيەكى ديم دەكا،
 منىش ھەموو ھەوۋەكەم بە ئەوۋەيە
 باخەكان گريەوزاريم نەبين.
 كەبەوا دەكا
 ئەو شادايە لەبا كەنمدايە
 تەنيا رەنگەكە و ھىچى تر،
 ئەو ئاورىشمەش كە مندا تەيمى ھەنيەو.

ژانڤکه و بهس،
 ههرچی شڤکه و پڤکهی ماومه
 کڤیا نده که مه وه و ده ڤڤم،
 هیچ ته ما و ترووسکاییه که به دی ناکه م؛
 له وانیه هه موو ما ناکا نم به کاربردڤ
 له وانیه کاته کهی من بهشی مانای نه کردڤ،
 یان له وانیه ئه و مانایه له خهونمدا بوو
 له ئا ڤتوون بووڤ.
 من زڤر قهشه نگ و ئڤسک سوو کم؛
 من به وریا ییه وه
 ههر هه مووی ده ها و ڤژمه
 نڤو توونی رڤشنا یی و
 رڤژگاره گه نده ڤه کان ده که مه سوو تماک،
 با ئه و گوڤه مڤخه کهش لڤم ببوورڤ
 که زڤر لڤم پا ڤایه وه؛
 سڤبه ره که م... سڤبه ره که م... سڤبه ره که م...

نه بوو نیی

ئه مڤڤ به ئاگا ها تم و
 نیازی فڤینم له دڤدا بوو،
 به ڤام که سه یری شته کانی خڤم کرد
 ئازادی پڤویستی تڤدا نه بوو
 بهشی ئه وهی بکردایه.

بوو که ڤه

زار ڤیه که
 به بوو که ڤه کهی خڤی
 رووخساری دیوار ده ڤاز ڤنڤته وه،
 زار ڤیه که
 به بوو که ڤه کهی خڤی
 ساته کانی رڤژ شادومان ده کات،
 زار ڤیه که
 له ژڤر داروپه ردووی کاولکاریدا
 به دوای بوو که ڤه کهیدا ده گه ڤڤ.

ریسا یکل

به دهم رڼگاو به ره و ژيان
هر شت ڼكم لڼ بكه وڼ
هه ڼيده گرمه وه و
ده رځواردی په يښه کانی ده دهم.

نه زڼ کيی

ژيان
شادي ڼکي بچو وکي بڼ نه خسته وه
بڼ نه وهی
هر چي سڼزه پڼی ببه خشم،
ناچار
خه م و خه فه تی زڼم گرته خڼ و
خسته م سهر ناوی خڼم.

دڼ خ

هڼ شتا له وڼم
به قه دی ئازاره وه به ستر او مه ته وه،
ئای روو خساری په شیمانۍ
پڼم بڼم
دوو به یانی چاره نوو سم چي ده بڼ
نه گهر ده سته کانه بڼ خڼ شه ویستی رانه گرم و
داوای سڼز و به زه یی لڼ نه کمه!.

هاوش ڼ وه

بڼ باوك
وهك عيسا وام،
به ڼام
هیچ سرووش ڼك چاوه ڼم ناكات.

دڼ ه قیی

باوكم وهك با وایه،
ته مه نی منیش
دره ختی چڼ هوانی،
ده سته کانی نه و منیان پیتان د
بڼ بیا بانه کان جڼیان هڼ شتم.

کڻکان

یهڪ له دواي یهڪ
خهونه کان له دهست ددهم و
له خڻم ده پرسم:
دواي ئه وه چیم بڻ دهم ڏنڻ ته وه؛
ئه گهر ناوله پی خڻم بڻ تاریکی راخه م و
ئو تاقه ئه ست ځره یهش راده ست بکه م
که دهسته کا نمی رڻن کن کرده وه!.

کڻش

من که شهوگار زڻرم بڻ دڻڻ و
به دیار “ساته بریندار که ره کان” مه وه
ده بمه په رستار،
لڻی ده پاڻ مه وه؛ تو خوا دوو به یانی وه ره وه؛
تا وه کو خه ونځکی نوڻ ئا ماده ده که م
له جیاتی ئو خه ونه ی دوڻڻ وردو خاشت کرد.

سهرسو ځمان

دهسته کا نم تووشی هه په سا نیان کردم
کا تڻک خه ریکی
کردنه وه ی دوگمه ی ژانځکی کڻن بوون؛
شوڻی گولله یه کی شاراوه یان
به نه شته رگه ره که پیشاندا.

راسپاردن

ئهی که ناریه که
هانڻ ئه وه سترانه که مه لڻمی وه رگه،
چڻینه که ی من سوځره و
گهرووشم پڻیه تی له زام.

شایان

ئه ست ځره یهڪ سه روزیا ده
بڻ ئه وه ی کا پتنی ده ریاوان
ناوی خواي لڻ بڻڻڻ،
هه ځبه ت تاقه ئا سما نځکیش

که سه بهره که ی خه ده به خشه
به شی شینه به گه به انی ده ریا ده کات.

سنوور

لای ده روازهی ده رگا که وه
ده ستکه ناوبه کی دانا و ئه م ئا مازه یه نه خشانده:
له ره وه جیهان که تایی ده و
دارستان ده ستکه ده کات.

Eau de parfum

باخه کان گو گو ده نه وه
هه وری گوستانه کان ده ده پ ده پارزنن،
ده یا نپا ون و
له ناو شووشه کان به ندیان ده کهن،
دو اجار ده یا نفره شنه ژنه کی به تام.

رگا و با نه کان

خه و یستی
ئه وه ته ی جار که دی!
ئه مه تازه
که نجینه کانی ئه فینمان که سکدا و
هه رگیز ریگا ناده یه هه مدیس
ده کان زهره ر و زیانیا به رکه وه!.

.....

ئیمان ئه لخه تایی

- هه به ستفانی مه غریبی/ ته توان 1974.
- دکترا له زمان و ئه ده بی عه ره بی/ زانکه ی عه بدالمالك ئه لسه عدی له شاری ته توانی مه غریب.
- ئه ندای یه که ته نووسه رانی مه غریب.
- ئه ندای ما یه شیعی مه غریبی.
- له سا ی 1992 هه نراوه و چیه که کانی خه ی به او کرد ته وه و هه به سته کانی له گه قار و به او کراوه ئه ده بییه کانی مه غریب و

نځوډه وټه تی بڼاوبوونه ته وه .

- له زړه کښی هغه به ستخو ښندنه وه و دیدار و فستیفای ته ده بی و رښتیریدا به شداریی کردووه .

- دوو دیوانی چاپکراوی هه یه :

* ده ریا له سهره تاي شه پلچووندا /مه غریب 2001

* کښه به ری جهسته /مه غریب 2014.

- هغه به سته کانی بڼا زمانه کانی ته سپانی و فره نسی و ټنگلیزی و کوردی و هرگڼ دراون و به هاوبه شی له نځوکتښب و نامیلکه و نه نټل لژیای شیعریدا بڼاوبوونه ته وه .

- له باره ی ته زموونی شیعریی ئیمان ته لڅه تابی؛ گو تراوه :

عبدالرحمن مجید ربیعی: ئیمان ته لڅه تابی خانمه شاعیرکی راسته قینه یه .

هه موو هغه به سته کانی پښن له ناگاییه کی زیره کانه ی لڼوانلڼو له سه یری و نامڼی و ته مڼکی رښن و مانادار، یان چڼبوونه وه یه کی ده و له مه ند به دا شتنڼکی رند و زیندوو، به دوورن له درڼژدادڼی و ته م رستانه ی به ئاسانی نه ئافرڼندراون، خه مڼکی قوو له پشته وه ی ته و ته ندڼشان ه وه راده وه ستن، ته نانه تاقه وشه یه کیش له ختوځڼایي نه ها تووه .

نجیب العوفی: هر که یه کم دیوانی ئیمانم خوڼنده وه، زړ به ځشحاڼییه وه گوتم؛ لڼره خانمه هغه به ستغانڼك هه یه له هه ناویدا مژده و برووسکه ی شیعرده گرمڼنڼ...".

یاسین عدنان: ئیمان ته لڅه تابی یه کڼکه له ده نگه هره زولا ه شیعریه کانی خانمه هغه به ستغانانی مه غریب و ده نگه هره به ه زیان بڼا فرانندی تڼکستڼکی ئینسانی کاریگه ری له سهر خوڼنهر به جڼ بڼڼڼڼ...".